

УДК 7.07:7.025:378.4

INTEGRATION OF THE UKRAINIAN NATIONAL SCHOOL OF ETHNO- DESIGN INTO THE COMMON EUROPEAN CULTURAL SPACE: CHALLENGES AND PROSPECTS

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ ЕТНОДИЗАЙНУ ДО СПІЛЬНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Blyzniuk M.M. / Близнюк М.М.

d.p.s., prof. / д.т.н., проф.

ORCID: 0000-0002-8339-4118

*V.G. Korolenko Poltava National Pedagogical University,
2 Ostrogradskoho Str., Poltava, Ukraine, 36000**Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка,
вул. Остроградського, 2, м. Полтава, Україна, 36000*

Анотація. У контексті євроінтеграційних прагнень України актуалізується роль української національної школи етнодизайну, яка поєднує традиційну культурну спадщину з сучасними дизайнерськими практиками та відповідає світовим тенденціям сталого розвитку. Водночас її інтеграція до європейського культурного простору ускладнюється політичними й економічними чинниками, наслідками війни, міграційними процесами та міжкультурними комунікаційними бар'єрами. Наголошено на необхідності балансу між впровадженням європейських стандартів і збереженням національної ідентичності як умови успішної інтеграції українського етнодизайну.

Ключові слова: етнодизайн, культурна інтеграція, європейський простір, національна ідентичність, дизайн і глобалізація, українська культура

Abstract. In the context of Ukraine's European integration aspirations, the role of the Ukrainian national school of ethno-design becomes increasingly significant. It combines traditional cultural heritage with contemporary design practices and corresponds to global trends in sustainable development. At the same time, its integration into the European cultural space is complicated by political and economic factors, the consequences of war, migration processes, and intercultural communication barriers. The study emphasizes the necessity of achieving a balance between the implementation of European standards and the preservation of national identity as a key condition for the successful integration of Ukrainian ethno-design.

Keywords: ethno-design, cultural integration, European space, national identity, design and globalization, Ukrainian culture.

Вступ. Особливу роль у процесах європейської інтеграції відіграє дизайн, який здатний поєднувати естетичні, функціональні та соціокультурні виміри. Досвід європейських країн, зокрема скандинавської моделі розвитку дизайну, демонструє ефективність комплексного підходу, що передбачає поєднання державної підтримки, чіткого формулювання національної дизайнерської ідентичності та впровадження інноваційних стратегій просування на

міжнародному рівні. Такий підхід сприяє не лише підвищенню конкурентоспроможності національного дизайну, але й його успішній інтеграції до європейського та глобального культурного простору.

У контексті євроінтеграційних прагнень України особливої актуальності набуває проблема інтеграції української національної школи етнодизайну до спільного європейського культурного простору. Український етнодизайн, спираючись на багату традиційну культурну спадщину, водночас активно взаємодіє із сучасними дизайнерськими практиками та відповідає глобальним трендам сталого й екологічно орієнтованого дизайну. Разом із тим процес його інтеграції ускладнюється низкою політичних та економічних чинників, зокрема наслідками війни, масштабними міграційними процесами та недостатньо розвиненими інституційними механізмами міжнародної співпраці.

Додатковими викликами залишаються вплив глобалізаційних процесів, наявність міжкультурних відмінностей і комунікаційних бар'єрів, які позначаються на сприйнятті українського дизайну в європейському середовищі. У цьому зв'язку актуалізується необхідність пошуку балансу між упровадженням європейських освітніх і культурних стандартів та збереженням національної ідентичності як ключової умови повноцінної інтеграції українського етнодизайну до європейського культурного простору.

Основний текст. Спільний європейський громадський простір базується на фундаментальних цінностях та принципах, що єднають країни-члени Європейського Союзу [1, 6]. До них належать повага до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та дотримання прав людини. Успішна інтеграція національних дизайнерських традицій до європейського простору часто передбачає поєднання державної підтримки, чіткого формулювання унікальних естетичних принципів, що базуються на національній спадщині, та ефективних стратегій маркетингу та просування на міжнародній арені. Прикладом може слугувати досвід скандинавського дизайну, який завдяки унікальній філософії, функціональності та естетиці досяг світового визнання та успішно інтегрувався в європейський та світовий

культурний простір. Уряд Фінляндії, наприклад, успішно інтегрував дизайн у національну інноваційну систему через державну підтримку та міждисциплінарні проекти. Національні та регіональні історії дизайну створюють основу для обговорення спільних соціально-економічних, культурних та ідентифікаційних питань, що є важливим для процесу інтеграції.

У контексті прагнення України до тісніших зв'язків з Європейським Союзом, культурна інтеграція набуває особливої ваги. Європейський Союз підтримує культурні та креативні індустрії через різноманітні програми, фонди та науково-дослідні проекти, наголошуючи на значущості збереження розмаїття культур. Етнодизайн, як складова української освіти, культури, мистецтва та науки, є важливим елементом у цьому процесі, про що свідчать міжнародні наукові форуми, де обговорюються сучасні виклики та перспективи його розвитку за участі науковців з усієї Європи [3, 4]. Дизайн, створений на основі етнокультурних мотивів, є світовим трендом, актуальним для сучасного дизайну з багатьох причин, включаючи позначення екологічної безпеки продуктів, підкреслення традиційних технологій виробництва та створення іміджу для представлення держави на міжнародній арені.

Інтеграція української національної школи етнодизайну до спільного європейського громадського простору стикається з низкою викликів. Політичні та економічні фактори, особливо в контексті триваючої війни в Україні та процесу її вступу до ЄС, створюють значні перешкоди. Етнодизайн, будучи важливим чинником консолідації українського суспільства під час війни, водночас існує в умовах значного людського переміщення та економічної нестабільності, що ускладнює довгострокову інтеграцію культурних ініціатив.

Існують потенційні культурні відмінності, стереотипи та комунікаційні бар'єри між українськими та іншими європейськими підходами до дизайну та їхньою аудиторією. Хоча українські цінності поступово зближуються з європейськими, особливо серед молодого покоління, існують певні культурні нюанси, які необхідно враховувати. Використання українського мистецтва як контрпропаганди під час війни може впливати на сприйняття українських

культурних виявів у Європі. Для успішної інтеграції до європейської спільноти необхідні знання та навички міжкультурної комунікації.

Глобалізація також впливає на збереження та інтеграцію національних культурних виразів. З одного боку, вона може призвести до уніфікації етнічних культур та знецінення етнічної різноманітності. З іншого боку, спостерігається протилежна тенденція – зростання інтересу до унікальної культурної спадщини як реакція на глобальну стандартизацію. У сфері вищої освіти культурна глобалізація може призвести до домінування євроатлантичної культури та втрати національної ідентичності. Тому важливо знайти баланс між прийняттям європейських стандартів та збереженням унікальної культурної спадщини та національної ідентичності українського етнодизайну.

Українська національна школа етнодизайну має значний потенціал для збагачення європейського культурного простору своєю унікальною спадщиною та самобутніми підходами [5]. Однак, наразі недостатньо налагоджені механізми для її ефективної інтеграції в європейську освітню, професійну та культурну сфери. Це призводить до обмеженої видимості українських етнодизайнерів на міжнародній арені, недостатнього обміну знаннями та досвідом, а також неповного використання потенціалу української культурної спадщини в контексті європейського дизайну. Українська національна школа етнодизайну активно інтегрується до спільного європейського простору через різноманітні ініціативи, які поєднують традиційну культуру з сучасними тенденціями дизайну.

Висновки. Спільний європейський громадський простір ґрунтується на базових цінностях Європейського Союзу – демократії, рівності, верховенстві права та повазі до прав людини – що створює підґрунтя для культурної інтеграції та міждисциплінарного діалогу. У цьому контексті дизайн виступає важливим інструментом культурної репрезентації, соціальної комунікації та формування національної ідентичності. Досвід європейських країн, зокрема Скандинавії, демонструє, що успіх у міжнародній інтеграції національної дизайнерської школи забезпечується поєднанням державної підтримки, чіткої

національної ідентичності та інноваційних стратегій просування.

Українська національна школа етнодизайну поєднує традиційну культурну спадщину з сучасними дизайнерськими практиками та відповідає глобальним тенденціям сталого й екологічного розвитку. Водночас її інтеграція до європейського культурного простору ускладнюється політичними та економічними чинниками, наслідками війни, міграційними процесами та міжкультурними комунікаційними бар'єрами. Для забезпечення успішної інтеграції важливо досягти балансу між впровадженням європейських стандартів і збереженням національної ідентичності.

Література:

1) European Union. Treaty on European Union : Official Journal of the European Union. – 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF

2) Manzini E. Design, When Everybody Designs: An Introduction to Design for Social Innovation. – Cambridge : MIT Press, 2015. – 241 p.

3) Антонович Є. А. Етнодизайн: теорія і практика : навч. посіб. – Київ : НАКККиМ, 2016. – 312 с.

4) Соловйова О. М. Етнодизайн як чинник формування національної ідентичності в умовах глобалізації // *Культура і сучасність*. – 2021. – № 2. – С. 112-118.

5) Міністерство культури та інформаційної політики України. Креативні індустрії в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkip.gov.ua> – Дата звернення: 22.12.2025.

6) UNESCO. Culture and Education: Policy Brief [Електронний ресурс]. – Paris, 2022. – Режим доступу: <https://unesdoc.unesco.org> – Дата звернення: 22.12.2025.

Статтю надіслано: 25.12.2025 р.

© Близнюк М.М.

УДК: 378.147:159.922.8:796.015

GIFTED PERSONALITY: FEATURES OF THE MANIFESTATION OF PHYSICAL GIFT-LIKENESS IN HIGHER EDUCATION STUDENTS

ОБДАРОВАНА ОСОБИСТІТЬ: ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВУ ФІЗИЧНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Bashtovenko O. A. / Баштовенко О. А.*k.b.s, as. prof /к. біол. н., доц..*

ORCID: 0000-0002-6793-7880

*Ізмаїльський державний гуманітарний університет/**Izmail State Humanitarian University**Izmail, Пуя Ріпуна 12, 68630/**м. Ізмаїл, Іллі Ріпуна 12, 68630***Onishchuk L. M. / Оніщук Л. М.**

ORCID: 0000-0002-5411-149X

*k.p.s, as. prof /к. пед. н., доцент.**National University "Poltava Polytechnic named after Yuriy Kondratyuk"/**Національний університет «Полтавська Політехніка імені Юрія Кондратюка»,**Poltava, Vitalia Hrytsayenka Avenue, 24, 36011/**м. Полтава, проспект Віталія Грицаєнка, 24, 36011*

Анотація. У статті розглянуто феномен обдарованості в контексті розвитку студентської молоді, з особливим акцентом на фізичну обдарованість. Визначено сутність поняття «фізична обдарованість» як комплексу морфофункціональних, психофізіологічних та мотиваційних характеристик, що забезпечують високі результати у спортивній діяльності. Проаналізовано сучасні наукові підходи до класифікації та діагностики фізичної обдарованості, окреслено критерії її виявлення серед здобувачів закладів вищої освіти. Визначено педагогічні умови ефективного розвитку фізично обдарованих студентів: індивідуалізація освітніх траєкторій, використання інноваційних методик тренування, психолого-педагогічний супровід, інтеграція міжнародного досвіду. Окреслено проблеми та виклики у розвитку цієї категорії здобувачів з акцентом на необхідність системної роботи у сфері підтримки фізично обдарованої молоді у закладах вищої освіти.

Ключові слова: обдарованість, фізична обдарованість, педагогічні умови, студентська молодь, спорт.

Abstract. The article examines the phenomenon of giftedness in the context of student youth development, with a particular focus on physical giftedness. The concept of "physical giftedness" is defined as a set of morphological, psychophysiological, and motivational characteristics that ensure high performance in sports activities. Modern scientific approaches to the classification and diagnostics of physical giftedness are analyzed, and the criteria for identifying physically gifted students in higher education institutions are outlined. Pedagogical conditions for the effective development of physically gifted students are determined, including the individualization of educational trajectories, the use of innovative training methods, psychological and pedagogical support, and the integration of international experience. The problems and challenges in the development of this category of students are highlighted. It is concluded that systematic work is required to support physically gifted youth in higher education institutions.

Keywords: giftedness, physical giftedness, pedagogical conditions, student youth, sport.